

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részére évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-tér Bányfalu-palota intéződékhöz.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyosz. cm.) 6 k., féloldal 3 k., negyed oldal 1 k. 50 f. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendőek az egyesület pénztárába. Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felélős szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Gelch Lajos

1858—1910

Még el se zajlott az az öröm, amely egyletünknek a német, osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlésével kapcsolatos kiállításon szerzett érdemei, minden egyes tagtársunk lelkét önerzetes büszkeséggel töltötte el, máris megkeserítette ezt az örömet *Gelch Lajos* kedves tagtársunk korán bekövetkezett halála.

Áldásos és fáradhatatlanul munkás életének delén, 52 éves korában vette el közülünk a kérlelhetetlen halál, akkor, amikor a méhészet terén hosszú, fáradságos munkával szerzett tapasztalatait lett volna hivatva a méhészközönység javára, a méhészet szakszerű gyakorlati fejlődésére közreadni.

A méhészetben úgy, mint bármely más téren igazi gyakorlati egyéniség volt, aki saját maga próbálta ki azt, amiben kételkedett, legfőbb igyekeze volt a gyakorlati igazságot megismerni, azt mindig védelmezni legjobb barátaival

szemben is gyakran egész ismeretlenek javára. Sohasem kardoskodott saját állítása mellett úgy, hogy őt meggyőzni az igazságról ne lehetett volna.

Kiváló szakértelme humoros üde lélekkel párosult, a melylyel barátait magához bilincselte, de megnyerte vele mindazok tiszteletét és nagyrabecsülését, akik vele csak egyszer is érintkeztek.

Egyletünknek a föllendülés kezdetén igazgató alelnöke volt, de mivel hivatali állása gyakori és hosszabb időre terjedő kiküldetést igényelt, kénytelen volt lemondani egyletünkönél viselt tisztségéről azért, mert a fellendüléssel járó megfeszített idegeket igénylő munkában részt nem vehetett.

Mindazoná tal nem hagyott fel — fárasztó hivatali teendői dacára — a méhészet okszerű gyakorlásával, sőt minden szabad idejét saját méhesében töltötte ellesve, tanulmányozva a méhek életét és szokásait, a miáltal a méhek okszerű kezelésében kiváló gyakorlati eredményeket ért el.

Kiváló szaktudása — bár azzal sohasem kérkedett — nem maradt figyelmen kívül. A földmívelésügyi magas kormány őt hívta meg a német, osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlésének keretébe beillesztett kiállítás 5-ik csoportjában magyar részről juri tagnak s ezen hivatását igazságérzete teljes megnyilvánulásával töltötte be.

Lapunk jelen száma részére köldötte be a kiállításról szóló rövid, de szakszerű ismertetését, mely mint a kihült csillag fénye, csak halála után jelenhetett meg.

A kiállításon látott tárgyakról több följegyzést tett, a melyeket szintén fölakart dolgozni, de ebben halála meggátolta.

Vele egy igazán munkás, természetes ember szállott a sirba, magával vive nagyon sok tapasztalati kincset, amelyet ő szerzett, az övé volt, nem vehet el tőle senki sem.

Legyen fáradhatlan szorgalmas munkássága után édes a nyugalom!

Október a méhesben.

A természet már teljesen hanyatlóban van. A növények már csak itt ott nyujtanak a méheknek valamely csekély táplálékot, de csakis az elkésetten nyíló virágokról.

A méhésznek már alig akad teendője, legfőleg ha arra ügyel, hogy az eléhezett — s ennél fogva sokkal merészebb — darazsakát a kaptáraktól csalétekekkel távol tartja, amire a szűk száju ecetes vagy mézes vizet tartalmazó üveg teljesen megfelel. Arról is gondoskodnia kell, hogy a határon táplálékot már nem találó egereket alkalmas egérfogókkal fogdossa el, mert könnyebb a most betolakodó egereket — mielőtt a kaptárakba befészkelnék magukat — elfogdosni, mint azután. Ügyelnie kell a méhésznek, hogy a már betelelt családok valamelyikénél ne legyen valami rendtelenség. Óvakodni kell most már a kaptár felbontásától s csak a legvégső szükségben szabad ahhoz nyulni, akkor sem szabad a kaptár fedődeszkáit felszaggatni.

Azonban gyakran megtörténik, hogy valamely család a betelelés után meganyátlanodik, ez a család magára hagyatva okvetlenül elpusztulna. Ilyenkor kénytelenek vagyunk azt meganyásítani, ha ugyan tartalékanyával rendelkezünk, ennek hiányában nem ajánlatos egyesíteni, hogy az árva családért valamely más kaptárt is megbolygassunk, hanem az árva családot legtanácsosabb a kaptárból kisépíteni s a kaptárt helyéről elmozdítani, eltávolítani, hogy méhei a szomszéd családokhoz bekéreződjenek.

Aki talán még nem telelte volna be méheit, az most siessen vele, nehogy egy hirtelen beálló eső, rossz idő meglepje. A betelelés módját a mult számban megtalálja. Sokkal jobb a betelelést mindig a kellő időben elvégezni, hogy a méheknek is idejük legyen az apró repedéseket a kaptáron, fedődeszkán stb. propoliszszal beragasztani s lakásukat télire melegtartóvá tenni.

A kaptárak röpködő nyílásait annyira szűkíteniük kell, hogy azon át csak egyesével férjenek ki s be a méhek. A röpködő nyílás szűkítésénél arra ügyeljünk, hogy oly szűki-

tőt alkalmazzunk, amely zárt oldalán apró likacsokkal van ellátva, hogy esetleg a tél folyamán valamely okból elpusztult aláhulló méhek azt el ne torlaszolják s így a kaptártól a friss levegőt elzárják, mert ezzel a még életben maradt méhek a kaptár zárt levegőjétől tavaszra elpusztulnának.

A méheszt és annak környékét minden lomtól tisztítsuk ki s tartsuk állandóan tisztán. Az üres kaptárakat, amik szintén buvóhelyül szolgálhatnak az egérnek, ajtóikat levéve úgy állítsuk fel, hogy belsejüket állandóan szemmel tartassuk, így az egér azokba sem fészkelhet bele.

Minél inkább hül az idő, annál óvatosabbak legyünk a méhek iránt és kerüljünk a méhes körül minden nagyobb zajjal járó munkát.

A kihült csillag fénye.

Az LV. vándorgyűléssel kapcsolatos méhészeti kiállítás ismertetése és tanulságai.

Irta: **Geltch Lajos.**

A magas kormány legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatásával rendezett méhészeti kiállítás már bezárult.

Haladásunkról a reánk figyelő nemzetek előtt beszámoltunk.

Fényes, lelkesedéssel teli, feledhetetlen napokat éltünk át.

Hogy mily igaz barátsággal, őszinte szeretettel fogadtuk a szomszéd nemzetek méhész fiait, biznyságául felemlitem, hogy tanuja voltam olyan lelkes hangulatnak, a midőn a németajku méhész társaink olyképp nyilatkoztak, hogy bejárták a télvilágot, mindenütt jó fogadtatásra találtak, de ehez fogható, ezzel összehasonlítható igaz, őszinte vendégszeretetet még seholse tapasztaltak. Végtelen sajnálkozásuknak adtak kifejezést, hogy e kedves vendégszerető — barbárnak híresztelt — nép nyelvét nem bírják, hogy saját nyelvünkön tolmácsolják vizontszeretetük, elismerésüket és hálájukat.

A kiállítási bizottság azon megtiszteltetésben és kitüntetésben részesített, hogy a magyar méhészek részéről egyik csoport bírálatával bizattam meg és egyike lehettem azon hat magyar méhésznek, kit a bíráló-bizottságba beválasztottak

Őszintén megvallom a bírálati bizottságba való meghívásomat örömmel fogadtam, de némi aggodalommal is.

Örömmel azért, hogy ime a méhészet és a méhek iránti végtelen szeretetem meghozta a gyümölcsét, hordhatom mellemen azon kis jelvényt, mely azt jelenti, hogy a méhészek legjelesebbjei közül kiválasztott.

Némi aggodalommal azért, mivel aggályaim támadtak, hogy valjon méltóra esett-e a választás, van-e akkora tudásom, hogy a német, osztrák és magyar méhészek legjelesebbjei közt megállom-e helyemet s különösen, hogy az Erdélyrészi méhészeket a bíráló-bizottságban méltóan birom-e képviselni?

Hogy mikép szerepeltem a bíráló-bizottságban, hogy az Erdélyrészi méhészeket mikép képviseltem, ennek leírása mindenestre szerénytelenségre vallana, minélfogva a részletek leírását — habár sok tanulságot tartalmaznának — sziveskedjenek nekem elengedni. Csakis azt említem meg, hogy míg az első napon a német méhészek bírálói a bírálati jegyzőkönyvnek német nyelven való kiállítását követelték, később már máskép beszéltek.

Azon pár napi folytonos együttlét alatt míg a bírálatok folytak, olyan kölcsönös tisztelet és szeretettel vettük egymást körül, hogy reám bízták, miszerint az V. csoport bírálati jegyzőkönyvét magyar nyelven én fogalmazzam meg, német nyelven kiállítani nem kívánták, hanem a magyarul megfogalmazott bírálati jegyzőkönyvet aláírták.

Ime a kölcsönös tisztelet, szeretet és bizalom még az idők megváltozását is hozhatja létre. Ezen kis bevezetés után, lássuk most már a kiállítást, tegyünk egy sétát a kiállításon.

A kiállítás a városligeti korcsolya csarnokban volt izlésesen és szakértelemmel rendezve. Hat csoportra oszlott.

I. Élőméhek.

II. Méhlikások.

III. Eszközök, felszerelési tárgyak.

IV. A méhek termékei: méz és viasz.

V. A méz és viasz háztartási és ipari feldolgozása.

VI. Szakirodalom, preparatumok, tervek, rajzok.

I. csoportban mintegy 60 kiállító vett részt, magyar olasz, osztrák és német fajta méhekkel és ezek keresztezésével. Ausztria és Németországban nagy gondot fordítanak az eredeti faj fenntartására, mely célra elkülönített tenyésztő állomásaik vannak. A bírálat alkalmával egyik krajnai méhész társunk egy anyanevelőt mutatott be a XXV. tenyésztő állomásról, olyan sötét-szinű anyával, hogy alig birtuk a többi méhektől megkülönböztetni. Nálunk ilyen fajta tenyésztő állomások nincsenek feállítva, szerény nézetem szerint nem is valami indokolt.

A méh nem kis területen röpköd, minélfogva bármily elkülönített helyen legyen is az a fajta tenyésztőállomás, a kereszteződés eshetőségét nem lehet kizártnak tekinteni.

Részemről az időközönkénti keresztezést, vérkeverést célszerűnek tartom a méhnél ép úgy, mint a többi állatoknál. Szükségességét a vérfelrissítésnek legjobban mutatja például a tyuk-tenyésztés, mert ha valamely helység tyuk állománya már nagyon is összeházasodott, jön a tyukvész, elsepri az állományt s így maga a természet gondoskodik a vérfelrissítésről az által, hogy kényszeríti a gazdát elhullott baromfi helyett más-más helyről szerezni be ismét állományát.

Nézetem szerint a méhek költésényve ellen is hathatós szernek tartom távolabbi megbízható helyről időnként keresztezés céljából méhcsaládot beszerezni.

II. csoportban mintegy 80 kiállító vett részt a letező legkülönfélébb kasokkal és kaptárokkal. Láttunk ott Rákóczi korabeli tönköket, Szarka-féle kaptárt 1840 ből, szalma és gyékény kasokat, átmeneti kasokat, országos méretű kaptárt, bécsi egye sületi kaptárt, német normál kaptárt, figyelő kaptárt, Ambrozie, Mayer, Langsroth, Dadant, Berlepsch, Gersting, Sträuli, Donáth, Kánitz, Dadant—Root, Derzsi, Tóth, Neiser, Neiser—Liebner, Boconádi, Göndöcs, Kuchenmüller, Lamping, Parti, Sylviak, Selb. Schröch, Schusser, Walner, Zircher és Nemesszeghy féle kaptárokat, valamint Thüringiai és bécsi széles keretű kaptárokat. Mint látható tehát egész I. gíója a méh lakások sokféleségének volt kiállítva, nagy választékul a kezdő méhészek számára, kiknek legfeljebb csak az okoz nagy gondot, hogy melyiket is válassza.

A kiállításon különben előfordult, hogy egy székely atyámfia jött hozzám azon kéréssel, mondanám meg, hogy e sok közül már most melyik a legjobb?

Látva az atyafi mellén az erdélyrészi méhészek jelvényét, megnyugtattam, hogy mi ott Erdélyben maradjunk csak meg a mi országos méretű kaptárunk mellett. Mert igaz ugyan, hogy Dzierzon szerint nincs rossz kaptár, de annál több a rossz méhészek száma, ennél fogva aki itt Erdélyben az országos méretű kaptárral nem bír boldogulni — magára vessen.

A méh lakások, illetve kaptárok e sokfélesége mindenesetre az egyes vidékek különleges viszonyaiból kifolyólag állott elő, ott azonban, hol az egyes kaptárok közt csak némi eltérések, ugyszólva miliméter különbségek mutatkoznak, avagy olyas eltérések, hogy a mézür nem felül, hanem oldalt avagy alul van, ott már kénytelenek vagyunk gondolkozóba esni, valjon az újítást, a kaptár feltalálást nem-e azon körülmény okozhatta, hogy az illető egy bizonyos kaptárral nem bírván megfelelő eredményt elérni nem magában kereste a hibát, hanem azt a kaptárra fogta.

Amely méhész az azon vidéken használatos kaptárral bol

dogulni nem bír, az egyébféle kaptárral sem fog boldogulni, legkevésbé az általa feltalált kaptárral.

Ez mindenesetre az én nézetem, mindaddig, míg én is kaptár-feltaláló nem leszek. Tekintettel azonban, hogy a kaptárfeltalálás ragadós betegség nincs kizárva, hogy közelebbről olyan kaptárról — aranyos kaptárról, gyémántos kaptár elnevezés alatt — olvasunk, melyből a mézes kereteket kipergetés céljából nem kell a kaptárból kivenni, hanem a kaptár oldalába illesztett csapon a méz készen megszűrve kicsorog

A bíráló-bizottság bizonyos utmutatás szerint bírált, mely utmutatás valódi szakértelemmel volt összeállítva. Az utmutatás többek közt a kaptárokról azt mondja: „a mézür a meg nem toldott kaptár ürköbtartalmának fele vagy harmadrésze, a meg-toldotténak legfőkép fele lehet.“

Ez mindenesetre a méhek természetének megfelelő alapigazság és szolgáljon zsinór mértékül azon kaptár feltalálóknak, a kik nem elégszenek meg a három legfőbb négy keret sorral, hanem öt, sőt hat keret soros kaptárról ábrándoznak. Valamint szolgáljon szives tudomásul azon méhészeknek, kik a mézürt a Hannemann-féle kinzó rácsnak mindenféle furfangos elhelyezéssel igyekeznek nagyobbítani s ezzel mindenesetre a költőtért szükíteni.

III. csoportban résztvett 61 kiállító a legküiönfélőbb méz szűrőkkel, pörgetőkkel, szállító ládákkal, bödönökkel, üvegekkel, viasz olvasztókkal, présekkel. Láttunk ott álló és kerekeken gördülő keret bakokat, méh seprőt, etetőt, itatót, herefogót, rajfogót, anyazárakat, méhszöktetőt, füstölőket, kénezőt stb.

Ezeket látva itt is bizonyosan megijedt a kezdő méhész, hogy ime ezeket mind be kellene szerezni. A méhészethez elegendő segédeszköz egy keretfogó, esetleg sejt kupolókés, egy pörgető és esetleg egy viaszolvasztó és egy műlép prés.

IV. csoport a méz és viaszsal volt a leggazdagabb, mintegy 180 kiállítóval. Volt ott pörgetett- és lépesméz egész keretben és apró negyed keretekben a legkülönfélőbb elnevezés alatt. Havasi, hegyi, tátravidéki, akác, hanga, hárs, vegyes virág, repce, baltacim, alianthus, tarló virágméz, a sötétbarna színűtől a fehér színig sokféle szín árnyalatban. A kiállított viasz vagy tömbökben volt kiállítva, vagy műlépnek feldolgozva, avagy különféle alakban kiformálva.

V. csoportban a méz és viasznak háztartási és ipari célokra való feldolgozása volt bemutatva katalógus szerint 77 kiállítóval, de ebből 25 kiállító távol maradt, illetve a katalógus szerint jelölt tárgyakat a bíráló-bizottság a kiállításon nem találta meg.

Láttunk ott mézborokat, méz-szeszt, mézecetet, kétszer-

sülteket, mézeskalácsot, különféle likőröket, méz-limonádét, méz-cukorkákat, mézes kenyeret, marmoládót, birsalma sajtokat, gyümölcs szörpöket, kocsonyákat és gyönyörködtünk a szebbnél szebb mézbe rakott különféle gyümölcsökben. Láttunk ott préselt és hengerelt mülépeket oltó-viaszot, padlófénymázakat, hajkenőket, bajuszpedrőt, sebtapaszokat, gyertyákat.

VI. csoport a méhészeti munkák, szakirodalmi munkát mutatatta be, továbbá preparatumokat, terveket, rajzokat, statisztikai táblázatokat, fényképeket, mézelő növényeket s ezek magvait, a méh bonctani készítményeit.

Szóval az egész kiállítás mintegy 300 kiállítóval valóban remekül sikerült, páratlannak mondható.

Az erdélyrészi méhész egyeslet is méltóan vett részt a kiállításon, megmutatta, hogy ma az egész országban az egyetlen tevékeny egyesület. Meg is kapta jutalmát, amennyiben állami aranyérmét, több ezüstérmét, valamint egy remek ötvösművű ezüstszerűt hozott haza.

A méhészet terjesztése az iskola útján.

Mélyen tisztelt Vándorgyűlés!

A középkori városok erődeiben időnként kifelé fordították a királyi címert, annak jeléül, hogy sasfészköket nemcsak eddig őriztek; hanem ezután is férfias jellemmel, acélos izmokkal fogják védelmezni.

Midőn a német, osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlésére összejöttünk, megakarjuk mutatni, hogy azt a vesztatüzet, melyet az elődök gyújtottak az egyesületek oltárán nemcsak őriztük, élesztettük, hanem ezután is ápolni akarjuk azokat a nemes törekvéseket és együttes munkálkodással igyekezünk szolgálni azokat a magasztos célokat, melyek a méhészet ügyének előbbrevitelét célozzák.

Mi is a mi legfőbb törekvésünk egyike?

A méhészet terjesztése a szélrózsa minden irányában, hogy legyen méh mindarra, amerre virág nyílik, pillangó száll, madár dalol, legyen az egész világon, de legfőképp a Kárpátok bércei között és hazánk délibabos rónáin.

Átérezve, átgondolva ennek a célnak fontosságát, sokféle útját s még több hasznát és csodás eredményét, e ne-

mes foglalkozás terjesztésének különféle módja közül csekélységem egyről akar egyet-mást elmondani, nevezetesen hogy mit tehetünk mi tanítók a méhészet terjesztése érdekében. Mert igaz, hogy van a méhészet megismerésére sok jó könyvünk, de ezeknek utmutatása mellett a népiskola tehet a legtöbbet a méhészetért, mert itt találkozunk mindkét nembeli nemzedékkel; nemcsak leendő férfiakkal, hanem leendő nőekkel is, akik közül meglelt korukban sokan foglalkoznak a méhészettel s még többen művelnék azt, ha az iskolában erre is oktatták volna őket.

Ezért az iskola feladata, hogy tanítványait a méhészet alapismereteibe bevezesse s velök a méhészkedést megkedveltessé. Hiszen elismert tény, hogy a serdülő korban megismert és megkedvelt foglalkozástól nagyon ritka esetben tud megválni utolsó leheletéig a lélek.

A méh kulturkincs. Értéke sok tekintetben több, mint a gyümölcsfáé és hecsesebb, mint a háziipar. Gyümölcsfát — főkép bármilyen fajtát — csak megfelelő vidéken lehet haszonnal tenyészteni. De mivel virág mindenhol terem, a méhészet is mindenütt művelhető, sőt, ha nem volna a méheknek legelője, segíteni is lehet a hiányon mézelő növények vetésével és fák ültetésével. Ezért a nagy értékű kulturkincserő sokat tehet a tanító az iskolában.

Felkelti a gyermekben a méhészet iránt való érdeklődést azáltal, hogy már iskolai év elején rátereli a tanítványok figyelmét a gyermeknek olyan nagyon kedves mézre. Innét már csak egy lépés a méh.

Akiről tudja, hogy a szüleinek van méhe, megkérdezi: szereted e te is a méhet? És elcseveg vele a mézetről, ami a többi tanítvány figyelmét is megragadja, mert rajról, méhek szorgalmáról, mézgyűjtésről, meg mézszüretéről hall mesés szép dolgokat.

Hogy felkeltse a gyermekben a vágyat és érdeklődést a méhek élete iránt nagyon sok szép alkalma van az iskolai ismeretek tanítása közben, amikor sűrűn kínálóznak az esetek a méhészet bűvös világáról és megbecsülhetetlen hasznairól való beszélgetésre.

Ugy az elméleti, mint a gyakorlati méhészetet minden-
esetre a felsőbb osztályok növendékeinek lehet csak ered-
ményesen tanítani.

Ismertesse meg a tanító a méhet, mint a nemzeti va-
gyonosodás egyik tényezőjét. Beszéljen növendékeinek a
méhészkedés haszonnal való üzéséről és mutassa meg ennek
a módját a méhesben időszerű alkalmakkor. Éppen ezért
méhese minden tanítónak, vagy minden iskolának legyen.

Ott ismerteti meg a méhészeti eszközöket, a méhcsa-
ládót. Bemutatja a rajbefogást, a méhek kezelését s így
tovább. Az ügyesebb és bátrabb gyermekek közül többet
betanít a méhek gondozására s a nagy szünetidőre is meg-
hívja segíteni s jutalmul ajándékoz nekik egy-egy rajt,
mivel egy-egy méhesnek veti meg az alapját.

Igy nagyon elterjedhet a méhészet még olyan vidéken
is, ahol csak egy pár háznál van egy-egy kas s azt is csak
az asszonyok kezelik.

A gazdaságtan tanításánál is szólunk a méhészkedés
hasznáról. Elmondjuk, hogy a szegény falusi nép mennyire
gyarapíthatná jövedelmét csekély befektetéssel, ha a méhé-
szettel is okszerűen foglalkoznék.

Egy szóval a méhészetért lelkesedő tanító minden
tárgy tanításánál talál módot a méhekről való beszélgetésre
s mint a szorgalom, engedelmesség, szülői és hazaszere-
tetre való buzdításnál példányképpül állíthatja a gyermekek
elé a méhet, mert igaz mit a költő mond:

„Tanulj a kis méhtől égő honszerelmet,
Leljen hű fiára édes hazánk benned
Munkálkodj, küzdj, fáradj, hogy hazánk viruljon,
Hősként harcolj, ha kell, hogy a vész elmuljon.“

Sokat tehet továbbá a tanító a méhészet terjesztéseért
a gazdasági és ismétlő iskolában, valamint az ifjusági egye-
sületekben és gazdakörökben.

Különösen ha a méhészeti vándortanítók megkeresé-
sére méhészeti előadásokra összehívja a fiatal embereket

Ha így velök a méhészzel való foglalkozást megked-
veltették, nemcsak anyagi jólétüket mozdítottuk előre,

hanem közművelődési és erkölcsi hasznát is látni fogjuk, mert sok embert elvon az üres, léha időtöltéstől, a bűn tanyájának a korcsmának, már a serdülő ifjuság erkölcsi világát is hovatovább, mindegyre ijesztőbb módon pusztító látogatásától.

Igen, mert ha a népek erkölcsére foglalkozásuk is befolyást gyakorol -- „ugy kétségtelen, hogy a méhészet, mint ártatlan és oly foglalkozás, mely higgadságot, türelmet kíván; szelidíti a szellemet, nemesíti az erkölcsöt is, mert a méhek a legmagasabb egyéni és társadalmi erkölcsökre adnak példát a velük foglalkozóknak” -- mondja egyik jeles méhészeti írónk. Megtanulják az egyenlőséget, munkaszeretetet és azt, hogy miként a méhek, az emberek se legyenek véres lobogót emelő forradalmárok, hanem csak védekező és jogaikat szerető polgárok.

Megtanulják a méhektől, hogy mindenki egyetértően dolgozó, hasznos tagja legyen a társadalomnak.

Megtanulják a méhektől, hogyan éljenek szép családi életet, mint kell a közért dolgozniok, nem várva érte jutalmat. Példaadást látnak a méhektől arra is, hogyan kell munkás, szorgalmas, takarékos, rend- és tisztaságszerető, okos és körültekintő igyekezettel gyakorolni az együttélés alapjait biztosító legszebb erényeket.

Az állam, illetve a földmivelésügyi kormány is sokban hozzájárulhat a méhészet ez irányu terjesztéséhez.

Amint az iskoláknak van faiskolájuk, szükséges volna, hogy legyen méhesök is, melyből a méhészetet szorgalmasan tanuló növendékeknek egy-egy rajt ajándékozhatna a tanító, hogy így egy-egy leendő méhesnek vethesse meg az alapját.

Meggyőződéseim, mert népnevelő is, meg méhész is vagyok, hogy semmiféle uton módon és eszközzel nem terjeszthető olyan eredményesen a méhészet, mint az iskola révén.

Feltétlenül hiszem, mert tapasztalom, hogy abban az iskolai korban, mikor a társadalmi és családi élet pusztulására törő romlottságtól szeplőtelen lélek legfogékonyabb

minden szép és nemes iránt, megbecsülhetetlen szolgálatot tehet a nép anyagi javulása érdekében az iskolai méhes.

Iskolai méhes híján, népnevelés pedig a méhészet tanítása nélkül olyan, mint a harmatot nem adó májusi időjárás.

Ezeket voltam bátor elmondani, hogy a mélyen tisztelt Vándorgyűlés hálás köszönettel élvezett becses türelmével — tételemet halvány vonásokban érintsem. Ha a méhészet bármi kevéssel előbbre vihettem, sokat értünk el magasztos célunk érdekében.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Szilágyi Márton.

A méhek a szociálizmus szolgálatában.

— Felolvasta: **Gál Imre.** —

(Folytatás.)

A tordai, kézdivásárhelyi pápai, székelyudvarhelyi mézestészta készítmények ma már a hirneves sütőipar hullámgyűrüinek emósódott végső folyománya, melyről nem ismerünk a régire, az igazira. A társadalom még nem oly elfogult és vak, hogy ne vette volna észre a tisztességtelen utra tért mézeskalács ipart és ne vetette volna azt meg. Megvetette. Az egyszerű falusi asszony is már megtiltja szive gyermekének a piacokon talált sütemények élvezetét; mert felfedezte benne az emberi szervezetre káros hatású mérget a méznek leple alatt. Érdekcsoportosulással oldhatjuk meg a kérdést. Tegye minden egyesület a fontos kérdést tanulmánytárgyává, hordjuk össze az idevágó adatokat, induljon meg ezek nyomán a mozgalom, hadd legyen a magyar méhészetnek is egy Nurberegje. Háztartásunkba való bevezetés céljából az egyes méhészeti egyesületek által rendezett tanfolyamok járnak megbecsülhetetlen haszonnal. Az első barázdát meghuzta az *erdélyi méhészegyesület* ezen évben, követi az udvarhelymegyei is a folyó év őszén. Kövessenek Uraim! Mig ez által a nép szükös viszonyu háztartását emeljük és uj kenyérkereseti ágat honositunk meg, addig méhészetünk jövedelmezőségét is fokozzuk, de teremünk hazánkban egy igen áldásos kulturát mert ez által a méhészet terjed, a méhészet terjedé-

sével a köznép kulturája is emelkedik. A kaptár és méhészeti eszközök készítéséből teremtsünk háziipart. Személyes tapasztalataim vannak már ezen a téren s adatokkal bizonyíthatom, hogy a nép ezzel kedvvel foglalkozik és számottevő jövedelmet tud egy téli évad után felmutatni. De nemcsak a méhészeti eszközök készítésére, de a méhészkedésre is nagy hajlandósággal bír a népünk. A könyv leghamarabb a méhészet érdekes leírása miatt kerül a nép kezébe. Oda kell behatolnunk a nép körébe, mert a morális és anyagi élet visszasságai ott a legszembetűnőbbek. A nyomasztó csendben eltöltött vasárnap, a ráncokba töpörödött fiatal arcok életkedvtelensége, az a kietlen sivár, alkohollal telített kép, mit a falu vasárnapja manapság nyújt, ám sokat beszél és szignaturöl. Poézis kell az ő mezőgazdaságának, mert sziv kell oda, hol fásulttá lett az élet s a jobb jövőbe vetett hit reménysége hamvadásnak indult.

Ott álltam a falu népe között, örömmünk, fájdalomunk, bajaink közösök valának és semmivel se tudtam úgy megszólaltatni a lelkeket, mint a költészettel tele méhészettel. Ott köszöntött a méhesben a vasárnap reggelén felkelő nap s ha megkondukt az Isten imádására hívogató kis harang szava, együtt vittük a méhek munkájától, tisztaságától megihletett lelket az Ur házába azzal a néppel, mely azelőtt a korcsmai tivornyában keresett enyhülést a heti munkától meggyötört idegeire. A téli estéken közös műhelyben készítettük a szalmaméhkasokat, kaptárokat, míg a csoport egyike a mezőgazdasági tanulságos könyvekből olvasott fel vagy munkaközben vitattunk meg egyes tanulságos méhészeti, gazdasági kérdéseket. Én a méhészettel vittem a nép szivébe emlékeket, adtam nekik tisztességes életet s nyertem jutalmul a nép háláját, bizalmát, szeretetét. A háziiparilag készített eszközök s a kisebb szabásu felusi sütődékben előállított méztészta készítmények közelebbi értékesítésére a vármegyei méhészegyesületeknek szervezni kell az értékesítő osztályokat szoros kapcsolatban a központi sütőde és értékesítő szövetkezettel. Feldolgozva felesleges méztermésünket, jövedelmezőbb lesz a méhtenyésztés s megtaláljuk a méztermék piacát saját magunk körében. Igen ám, csak ide munka és sovén magyar érzelem, fajszeretet s kitarító, tervszerű célirányos aktivitás szükséges. Kecskemét és vidéke érdekcsoportosulás által a gyümölcs nyers eladásából és konzerválásából százezreket vesz be évenként s ami azelőtt

pár évvel, mint értéktelen kallódott el, ma csengő aranyá lett a számító ember kezében s egy egész ország rész nyomorát, elégedetlenségét hallgatatta el.

Vezetésre vagyunk hivatva az európai államok között a méhészet terén, mondja br. Ambrózy Béla, magyar méhészeti nagyságunk s nem ok nélkül, mert Clío a mi édes magyar hazánkat tartja tejjel és mézzel folyó tartománynak? Régi kedves emlékek, instrukciók, foliánsok között! Vezetésre vagyunk hivatva s azok is leszünk, ha a magyar méhészetnek egy Kecskemétje lesz, hol a magyar méhészet és méhészeti ipar funduális biberre találhat s ha a magyar méhésztudomány nemes elhivatásának tudatára ébred Aristaens és Cyréne szerepe nem teremti meg a méhészet haladását, a modern elméleti zelotizmussal nem tűnik fel a magyar méhészet a maga imponáló nagyságában. A gyakorlati ut, a való élet követelményeinek és saját kérdéseinknek felismerésével, a népérdekek felkarolásával, belső tartalmas munkával, a lélek melegségével tehetjük magyar méhésztudományunkat a minden téren előrenyomuló szociálizmus gyöngyévé, pozízióvé, magunkat pedig a XX-ik század szociális emberévé.

Ha a római császárok, pátriciusok és plebejusok asztalán minden nap fel lelhető volt a mézeskálács és a mézben konzervált gyümölcs s a mulzom és meliten, az aqua mulza, miért ne foglalhatna helyet az ma is szegény és gazdag asztalán, mikor a társadalmi bajokat még a gyomor tulfeszített igényei is nehezítik? Itt a nagy feladvány, a felelősséggel terhes feladat, melynek megoldása s így a méhészet jövőjének biztosítása csak egyedül tőlünk függ. A közszükséglet a népek szaporodásával és fejlődésével nyomon haladó igények új forrásokat kell nyissanak a népek gazdasági életében. Több termelést s általános belfogyasztást kell teremtenünk, kapcsolatban álló méhészegyesületek munkássága s a tagok propagandája révén.

A praktikus amerikai kereskedő és méhész megismerte a méhészet létfeltételeit. Tért biztosított a méhek termékeinek nemcsak a háztartásban, de a tisztességes kereskedelem és ipar terén is, ez által sok családot munkához, jövedelemhez juttatott. Megtudjuk tenni mi is, ha munkásságunkat közösisítjük.

A tisztességtelen kereskedelem az egészségre hátrányos termelvényeket és gyártott cikkeket nagyhangú propagandával viszi

be a háztartásba. Országos törvényekkel is alig vagyunk képesek gátat vetni a cikkek továbbterjedésének. Mennyivel könnyebb a méznek propagálása akkor, midőn az idegbeteg emteriség önként kínálja magát és nyitja fel ajtóját előttük. Egy kis leleményesség és a jövő feladat hamarosan meg van oldva. Korlátok közé kell szorítanunk a szabad kereskedelem tisztességtelen irányzatát a méz árusítását illetőleg, a kereskedők kellő felvilágosítása és a mézkereskedést szabályozó országos törvény által, mert a magyar méz hírnevét, becsületét a kereskedők laikussága s a kedvező alkalmat kihasználó kalmár szellemű kufárok rontották meg. Legyen minden méhészt egyuttal mézkereskedő s a mézhamisítási mizéria önmagától szűnik meg. A szokásos méhészeti kurzusok mellett nyiljanak meg a méz ipari feldolgozási, háztartási, a viasz plasztikai feldolgozását célzó tanfolyamok szerte e hazában, főképp ott, hol a méhészet elterjedt és az alacsony áru méz kellő értékesítésre nem talál vagy a hol a nép ez irányu ősi hajlamával találkozunk, mint pl. a székelyföldön és a délnyugati dombos vidéken. A szétesett méz és viaszipart új idők új formájában kell feltámasztanunk s visszaadjuk a méhészet fundamentumának, mert nincs mai nap sem méz- sem viasziparunk. A mit itt-ott szórványosan láttam, az nem ipar, mert nincs tisztességes alapja, nincs benne tartalom, üres és végtelen sivár, akár a pénzben csendülő lélek s mint ilyen, egyenesen az emberi egészség drága javai ellen ront.

Szives figyelmeztetésül!

A naplók betekintése alkalmával kitűnt, hogy t. tagtársaink közül némelyek csekély évi 4 kor. tagdíjukat elfeledték befizetni. Felkérjük mindazokat, akik hátrálékban vannak, hogy e csekély összeget lehetőleg mielőbb egyletünk pénztárába (Kolossvár, Bánffy-palota) beküldeni sziveskedjenek, mert tekintettel a kiállítás által felemésztett tetemes kiadásokra, csak úgy lehetünk képesek feladatunkat teljesíteni, ha t. tagjaink e csekély összeg hozzájárulásával segítségünkre vannak.

Kolossvár, 1910 szeptember 28.

Az elnökség.

Fölvívás!

Több oldalról érkezett megkeresésre értesítjük a t. tagtársakat, hogy jövő évi kaptár- és eszközszükségleteik iránt lehetőleg még ez őszön tegyék meg megrendeléseiket, hogy azok elkészíttetése iránt idejében intézkedhessünk, mert — tekintettel a faanyag drágaságára — az egyesület csak az anyagot magát tartja raktáron (kiszáradás céljából) s kaptárakat és eszközöket csak a megrendelők részére készíttet.

Kolozsvárt, 1910 szeptember 26 án.

Az Erdélyrészi Méhészegylet
gazdasági bizottsága.

Tartalom: Gelch Lajos 1858–1919. — Október a méhe-ben. — A kihűlt csillag fénye. *Gelch Lajos*. — A méhészet terjesztése az iskola utján. *Szilágyi Márton*. — A méhek a szocializmus szolgálatában. *Gál Imre*. — Szives figyelemzetés. — Fölvívás.

Miért adnók filléreinket megbizhatlan külföldi gyáraknak, holott itt a hazában polgártársunk

HUTTER GERŐ birtokos

Első hazai gőz- és villanyerőre berendezett mülépgyára

Kolozsvárt, Jókai-utca 7. sz.

Ajánlja tiszta méhviaszból készült legkitünőbb minőségű, soha meg nem nyuló

MÜLÉPEIT

Bármily nagymennyiségben és adott méret szerinti nagyságban. Sárga viaszból 5 K; fehér viaszból 6 K 50 f. kilogrammonként.

Készpénzért vásárol, vagy kész müléppel becserél tisztaminőségű kiolvasztott valódi méhviaszt.

Tisztelettel **Hutter Gerő**, birtokos, mülépgyáros.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10